

INFORMATIENOTA

Griffienummer: **2024-I013**

Onderwerp: Ethos Light telling Dak- en Thuislozen
Zaaknummer: Z-24-107258
Documentnummer: VB/Raad/24/01778
Vergadering B&W: 20 februari 2024
Raadsvergadering: 11 april 2024
Portefeuillehouder: E.M. van de Scheur
Ambtenaar: Janneke Kruimer
Mailadres: J.Kruimer@bergendal.nl

Aan de gemeenteraad,

Kennisnemen van de Ethos-Light telling Dak- en Thuislozen

Waarom nu naar de raad?

We willen u graag informeren over de deelname aan de Ethos-Light telling Dak- en Thuislozen.

Aanleiding

Zowel in Europa als in Nederland is besloten om dakloosheid fors en structureel terug te dringen. Dit is vastgelegd met de Verklaring van Lissabon en in het Nationaal Plan Dakloosheid 'Eerst een Thuis'.

De regio Gelderland Zuid wil graag bijdragen aan het terugdringen van dak- en thuisloosheid zoals dit verwoord is in het landelijk actieplan 'Eerst een Thuis'. Om goed vorm te geven aan deze ambitie en om slagvaardig te zijn, is het belangrijk om over goede cijfers te beschikken. Deze goede cijfers hebben we nu niet. Het beste wat we nu hebben, is een landelijke schatting van het CBS. De schatting is gebaseerd op het aantal mensen dat verblijft binnen de maatschappelijke opvang in de leeftijd van 18 t/m 65 jaar. De schatting is daardoor onvolledig, niet regionaal toegespitst en biedt onvoldoende vertrekpunt voor lokaal en regionaal beleid. Om een duidelijker beeld te krijgen van de aantallen dak- en thuislozen is de Ethos methode ontwikkeld door de universiteit van Leuven. Ethos staat voor 'European Typology of Homelessness and Housing Exclusion'. De regio Gelderland Zuid zal deze telling op 9 april gaan uitvoeren. De resultaten worden in september gepubliceerd.

Toelichting

Gemeenten zijn er verantwoordelijk voor dat inwoners in het geval van dak- en thuisloosheid terecht kunnen bij de maatschappelijke opvang (MO). Deze voorzieningen vragen om specifieke expertise en daarom werken gemeenten hierop samen. Gemeente Berg en Dal heeft de uitvoering van MO gemandateerd aan centrumgemeente Nijmegen, net als de overige gemeenten in regio Gelderland Zuid. Voor het terugdringen van dak- en thuislozen werken we nauw samen met de gemeenten in regio Gelderland Zuid.

De Ethos-Light telling verschaft ons meer inzicht in de aantallen dak- en thuislozen. Dit biedt een beter cijfermatig uitgangspunt voor nader te vormen lokaal en regionaal beleid. Dit met als doel: het bieden van opvang aan inwoners (uit regio Gelderland Zuid) die dakloos zijn geworden en het werken aan herstel richting zo zelfstandig mogelijk wonen en participeren. De wethouders in regio Gelderland Zuid hebben een positief standpunt in genomen om de ETHOS Light telling uit te gaan voeren. Dit traject gaat binnenkort starten.

Wat is ETHOS-Light

De ETHOS classificatie wordt in Europa gezien als de best onderbouwde en meest gezaghebbende manier om dakloosheid te meten. ETHOS staat voor 'European Typology of Homelessness and Housing Exclusion' en hanteert een definitie waarbij dak- en thuisloosheid wordt gezien als een gebrek aan volwaardige huisvesting. Hierdoor wordt niet alleen feitelijke dakloosheid, maar ook een groep mensen die geen veilig eigen (t)huis hebben in beeld gebracht. Deze definitie is dan ook overgenomen in het Nationaal Actieplan Dakloosheid.

Het ETHOS Telonderzoek

De ETHOS-Light telling is ontwikkeld als instrument om het aantal dak- en thuisloze mensen in kaart te brengen. De methode is ontwikkeld in opdracht van de Europese Commissie door de universiteit van Leuven. Het betreft een 'point-in-time' telling, waarbij professionals op een afgesproken dag alle - bij hen bekende - dakloze personen tellen door middel van een korte en anonieme enquête.

Binnen ETHOS-Light wordt iemand geteld als dak- of thuisloos wanneer er sprake is van een gebrek op twee van de drie criteria van behoorlijke huisvesting. In de telling worden verschillende woon/verblijf-categorieën gedefinieerd:

- Mensen die verblijven in de openbare ruimte;
- Mensen in de noodopvang;
- Mensen in een tijdelijke opvang voor dakloze mensen;
- Mensen die uitstromen uit een instelling zonder perspectief op volwaardige huisvesting;
- Mensen in niet-conventionele woonplekken (zoals auto, kraakpand, vakantiewoning);
- Mensen die noodgedwongen tijdelijk verblijven bij familie, vrienden of kennissen;
- Mensen met dreigende huisuitzetting.

Met hulp van de Hogeschool van Utrecht en het Kansfonds heeft de regio Noordoost Brabant vorig jaar als eerste regio in Nederland op deze manier de dak- en thuisloze mensen in hun regio geteld. Dit jaar zijn er 6 regio's (in totaal 55 gemeenten) die aan de telling meedoen waarvan Gelderland-Zuid de grootste is.

Mogelijk media aandacht

Doordat we met de ETHOS Light Telling de doelgroep beter in beeld brengen, kan het lijken alsof het aantal dak- en thuisloze personen gestegen is. Dit kan politieke vragen oproepen en leiden tot aandacht in de media. Daarom is het belangrijk om vanuit de regio zo duidelijk en proactief mogelijk te communiceren over de feiten. De kern hierbij blijft dat de doelgroep er op

dit moment al is en dat die aantallen er dus nu al zijn. Het enige wat we doen is dat we hen beter in beeld brengen ten behoeve van het opstellen van een zo passend mogelijk actieplan.

Tijdslijn

Startbijeenkomst

Op 24 januari was de startbijeenkomst van de Ethos Telling. Voor deze bijeenkomst waren alle organisaties uitgenodigd die zicht hebben op significante aantallen dak- en thuisloze personen. Na deze bijeenkomst zijn ook alle organisaties uitgenodigd met zicht op beperktere aantallen.

Teldag

Op 9 april zal de teldag plaatsvinden. Organisaties hebben vanaf die datum twee weken de tijd om voor alle, bij hen bekende dakloze personen, de enquête in te vullen.

Resultaten onderzoek

Rond 23 september worden de resultaten intern en besloten gedeeld met de gemeenten en betrokken partijen. Daarna zal de raad geïnformeerd worden over de resultaten van het onderzoek.

Communicatie

In februari wordt een interview uitgezonden over de Ethos Light telling op radio 1.

Er wordt via verschillende kanalen een oproep gedaan om deel te nemen aan de telling en er wordt een persbericht geplaatst over de Ethos Light telling Dak- en Thuislozen.

Op 9 oktober zal er een landelijk persbericht vanuit het Kansfonds en Hogeschool Utrecht verstuurd worden en op 11 oktober wordt er een landelijk persmoment georganiseerd.

Tot slot

Het vraagt een flinke inspanning om de best mogelijke ken- en stuurgetallen boven tafel te krijgen m.b.t. tot de lokale en regionale aantallen daklozen. We zijn ons ervan bewust dat dit het nodige van iedereen vraagt. Regio Gelderland Zuid is van mening dat dit het best mogelijke uitgangspunt biedt voor nader te vormen lokaal en regionaal beleid. Voor zowel de ETHOS-Light telling alsook het te vormen regionaal beleid wordt samengewerkt tussen de gemeenten Berg en Dal, Beuningen, Buren, Culemborg, Druten, Heumen, Mook en Middelaar, Neder-Betuwe, Nijmegen, Tiel, West Betuwe, West Maas en Waal, en Wijchen.

Burgemeester en wethouders,

De secretaris,

E.W.J. van der Velde

De burgemeester,

mr. M. Slinkman

Bijlagen digitaal ter inzage

- Brochure Ethos Light Telling

Bijlage ter inzage griffier